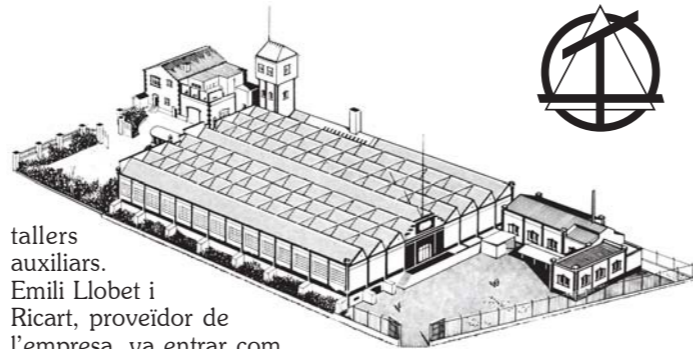


Jaume Trabal i Font, que procedia d'una família de forners de Cardedeu, l'any 1945 va instal·lar un taller mecànic al carrer de Cuba, núms. 30-32, de Mataró. Fins aleshores, es dedicava a operacions de tipus comercial, però a Mataró es va relacionar amb persones que coneixien el món de la mecànica.

Amb una plantilla de vuit operaris, reparaven bombes de pou per a la pagesia –tal com feia a Cardedeu el seu sogre– i, sobretot, recanvis i transformació de cottons. Fins que Llobet-Guri de Calella els va encarregar un cotton de nova construcció, comanda que va resultar complicada; serviren la màquina al comprador, que féu el muntatge a la seva fàbrica, i fou quan se li recomanà a Jaume Trabal que construís interlocks.



tallers auxiliars. Emili Llobet i Ricart, proveïdor de l'empresa, va entrar com a director de taller.

Trabal SA va ser present a les més importants fires de maquinària i, molt especialment, a l'ITMA, que a partir de 1967 es va anar celebrant cada quatre anys, en diverses capitals europees. La primera participació fou a la fira de Basilea. També foren presents a Atlàntic City, als Estats Units i, naturalment, al Saló de Maquinària de Barcelona. Va exportar un considerable nombre de màquines, i tenien representació a Ebingen (Alemanya), Nova York (Estats Units i Canadà), Lille (França), Leicester (Gran Bretanya), Milano (Itàlia), Osaka (Japó)...

La bona relació amb Mayer no va durar massa anys. Aviat sorgiren problemes de liquidació de royaltys; per altra part, des de Mataró, hi havia més interès a servir les màquines de construcció pròpia per la seva superior rendibilitat.

Entre l'àmplia gamma de màquines de gran diàmetre construïdes, hi ha tricotoses circulars per a punt anglès, per a punt llis, per a ris llis i jacquard, de selecció fixa, etc., models Plus Velur, Doubleknit, Singleknit, Transrib, Jertrans...

Formaren part de l'equip comercial Albert Cabruja i Montserrat i Antoni Ferrons i Raja, que més tard construïren màquines amb el nom de FIC-TEXT, i Joan Grau, industrial del gènere de punt, instal·lat al carrer de Campmany, 41.

L'any 1967 Emili Llobet, que era director de taller, i Josep Solernou, responsable comercial, cessaren de Trabal i crearen Telcysa; s'emportaren per col·laborar amb ells Joan Bosch i Duch, Salvador Lladó i Graupera i altres treballadors.

Trabal SA, afectada per les circumstàncies del moment, com la majoria de les empreses del ram, va presentar suspensió de pagaments el desembre de 1978. En aquells moments, hi havia personal a Polònia instal·lant un important nombre de màquines. Dificultats financeres, com manca d'una apropiada política bancària, sancions motivades per demora en els terminis de lliurament, manca d'una gestió amb projecció de futur, etc, van portar al tancament.

La propietat es va vendre l'immoble; el fill del fundador es traslladà als Estats Units per regentar un negoci d'importació de productes manufacturats, i una part de la plantilla va fer l'intent, no reeixit, de crear una societat anònima laboral. L'empresa, fundada l'any 1945, va tancar portes el desembre de 1978.

J.M. Ferrer



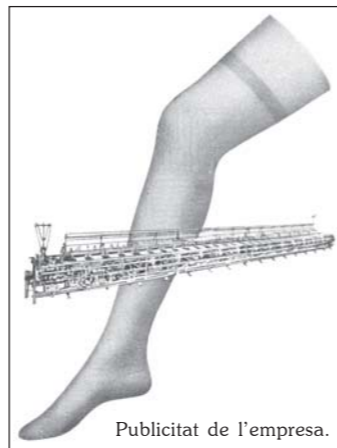
Jaume Trabal i Font atenent compradors.

L'any 1949 inicià la construcció d'interlocks de petit diàmetre i aviat va passar a màquines de 30-32". Una de les primeres comandes fou de SA Ymbern, amb talles des de 16" fins a 32". El nombre de màquines de gran diàmetre que va construir, li permeté disposar de mitjans econòmics suficients perquè, l'any 1960, fes un important pas. Com veurem més endavant, l'empresa tenia una plantilla de vint operaris. Joan Bosch i Duch entrà a formar-ne part, primer en tasques administratives, però aviat es va fer càrrec del disseny i l'estudi de noves màquines, actuant com a apoderat i director tècnic; la part comercial era a càrrec de Josep Solernou.

A través de la relació feta en una fira a Bèlgica, entrà en contacte amb l'empresa alemanya Mayer, constructora de maquinària per a gènere de punt de Tailfingen. Els representants es traslladaren a Mataró, i s'arribà a un acord a través del qual Jaume Trabal rebria ajuda material i tècnica, i pagaria un royalty per màquina venuda. La primera màquina que es construï en aquestes circumstàncies va ser la Jacquard; fontura i tambors van arribar d'Alemanya i es van muntar a Mataró.

L'any 1960 va adquirir, amb pagament al comptat, l'edifici de deu mil metres quadrats de l'antiga fàbrica de gènere de punt coneguda com Can Dubarry, situada a la carretera de Barcelona, 665, que tenia baix, soterrani, recepció, torre de l'antic director i amplis patis. A la vegada, va constituir una societat anònima de tipus familiar amb el nom de TRABAL SA, formada per ell i la seva muller, Mercedes Codina, i hi va incorporar el seu fill, Josep Trabal i Codina, que havia estudiat a l'Escola de Teixits de Punt de Canet de Mar i a la de formació de Mayer, a Tailfingen; una vegada reintegrat a Mataró, va formar part de l'oficina tècnica.

El negoci va anar prosperant, i de la plantilla inicial es va arribar, l'any 1967, als cent vint treballadors. El desembre de 1978, quan va tancar, en tenia dos-cents cinquanta. Durant èpoques, també va donar feina a un considerable nombre de



Publicitat de l'empresa.

BUTLLETÍ

MUSEU DEL GÈNERE DE PUNT

NÚMERO 17



Juny 2006

EDITORIAL

«Els museus són un important mitjà d'intercanvi cultural, d'enriquiment de les cultures i de desenvolupament de la comprensió mútua, de la cooperació i de la pau entre els pobles».

Amb aquesta reflexió, el Consell Internacional dels Museus convida des del 1977 a celebrar, el dia 18 de maig, el Dia Internacional dels Museus. Una oportunitat més per obrir les portes a la cultura i apropar-la a la gent. Una oportunitat que, des de la Fundació, no varem voler deixar perdre.

Moltes vegades hem dit que no tenim cap museu, que un museu implica moltes més coses que tenir exposada una col·lecció, per important i significativa que sigui aquesta. Una proposta com la nostra implica una explicació tecnològica, històrica, social, política i ètica d'una realitat i un entorn que van més enllà de la pròpia ciutat i/o comarca, però que, alhora, la identifica i l'ajuda a entendre's i estimar-se. Un museu ha de permetre un recorregut didàctic i interactiu, ha d'estar ubicat en un espai ampli i digne. Un museu és un espai d'aprenentatge, amb tallers i espais lúdics i de trobada. És en aquest sentit ampli, que diem que no som ni tenim un museu. Que el museu ja vindrà, poc a poc, pel que sembla molt a poc a poc, potser massa.

Certament que la nostra col·lecció és digna, molt digna, n'estem satisfets i orgullosos... Però no defallirem ni claudicarem fins a veure-la al lloc que es mereix, que la ciutat es mereix.



Aparador de Benetton a la Riera, amb publicitat del Museu.

Foto Quim Puig. *Més Maresme.*

Èxit de visitants el Dia Internacional dels Museus

Agraïm a Benetton, Montalt, Robafaves, Frèsia i Cap Gros la bona disposició amb la difusió de la nostra publicitat als seus aparadors

EDITA: **FUNDACIÓ JAUME VILASECA**
Baldomer Vila, 9 - Tel. 93 799 33 97
08303 MATARÓ
Periodicitat quadrimestral
Dip. Leg.: B-51.113-2000
Imprimeix: Copisteria Castellà. Pujol, 40. Mataró

SUMARI	
Editorial	1
Una adquisició important ..	2
Aniversari d'una signatura ..	2
Fons d'Art	3
Notícies	3
Nous ingressos	3
Talleres Trabal SA	4

La Fundació Jaume Vilaseca rep el suport de



CAIXA LAIETANA

UNA ADQUISICIÓ IMPORTANT

El passat mes de març, la Fundació Jaume Vilaseca va incrementar el seu patrimoni amb una adquisició que, per la seva singularitat, no es pot emmarcar en l'apartat habitual de «Nous ingressos».

Vàrem rebre del senyor Francesc Verdera i Font la importantíssima col·lecció de mitges anomenada *Pilade Franceschi*, procedent de Milà.

L'any 1962 el senyor Verdera va comprar la col·lecció a Pilade Franceschi, industrial, periodista i literat milanès, que havia aconseguit crear un museu de mitges d'arreu del món, adquirides a antiquaris, col·leccionistes i descendents dels seus propietaris.

Abans, però, durant la dècada dels anys cinquanta, el Centre de Documentació i Museu Tèxtil de la Diputació de Barcelona, amb seu a Terrassa, va intentar la compra de la col·lecció amb l'interès d'incorporar-la al seu fons, però les negociacions no arribaren mai a bon fi.

En aquests quaranta-quatre anys la col·lecció de mitges, formada per cent quaranta-cinc parells, només ha vist la llum en tres ocasions; una part, durant els anys seixanta, en un important centre comercial de Madrid; la col·lecció sencera, l'any 1982, a Terrassa, amb motiu de la XXXI Festa



Mitges de l'època de la marquesa de Pompadour (1721-1764).



Lliurament de la col·lecció.

Foto Arxiu Fundació.

de les Lletres Catalanes que cada any es celebra per Santa Llúcia i, la darrera vegada, a les sales de l'Ateneu de la Caixa Laietana, a principis de l'any 2002, en una exposició que fou visitada per milers de persones, moltes provinents de diverses localitats.

El senyor Francesc Verdera, del qual la nostra Fundació ha rebut moltes vegades mostres del seu aprecí, ha vist amb molt bons ulls que la col·lecció figurés el dia de demà en un dels museus més importants de gènere de punt que es podran visitar a Europa. Com a mostra del seu bon tarannà, recordem la donació del cotó de vint-i-quatre fontures, que va restaurar i traslladar a Mataró amb despeses a càrrec seu, i una llarga llista de fets, que podríem afegir.

Agraïm al senyor Verdera la seva bona disposició envers el Museu i les facilitats ofertes en tot moment.

ANIVERSARI D'UNA SIGNATURA

El juny de 1996, **ara fa deu anys**, al saló dels Lleons de l'Ajuntament de Mataró, tenia lloc la signatura en forma solemne d'un document que, en el seu article primer, preveia: «...Articular les gestions i actuacions necessàries per crear a Mataró un equipament museístic públic per ubicar el Museu del Gènere de Punt...». El punt segon ja parlava de «consignar una partida pressupostària l'any 1997...» i, així, fins al punt sisè.



Jaume Vilaseca, Manuel Mas i Carmina Benito. Signatura del compromís de l'Ajuntament per instal·lar el Museu a Can Marfà i iniciar la restauració l'any 1997 (5 de juny de 1996).

Foto Eva Viñals. *El Punt*.

Davant dels mitjans de comunicació, la televisió inclosa, l'alcalde Manuel Mas i el nostre malaguanyat fundador, Jaume Vilaseca, signaven el document que va promoure grans expectatives entre els components de l'Associació Promotora de la Fundació i de bona part de la ciutadania.

En una publicació posterior, el servei de premsa de l'Ajuntament, entre d'altres acords, donava la notícia en un opuscle presentat aquell mateix mes, on es recollien nombrosos acords municipals.

Hem hagut d'esperar deu anys des d'aquella signatura, que semblava que ho encarrilava tot. Massa anys, si tenim en compte que ha estat un tema en el qual, a banda de petites diferències, govern i oposició sempre hi han estat d'acord, i es feien seu el Museu cada vegada que venia al cas (campanyes electorals, inauguracions, etc.).

Ara que finalment s'ha posat fil a l'agulla, esperem del nostre Consistori que actuï amb celeritat, i intenti avançar en el camí marcat consignat una partida prou substancial en el proper exercici, ja que aquesta és l'única manera viable de fer realitat el compromís adquirit **ara fa deu anys**.



Fons d'art

MANUEL CUSACHS i XIVILLÉ

Les seves escultures desprenen una forta humanitat i estil propi.

A la ciutat ens ha deixat, entre d'altres, el retaule, la creu i el mobiliari de l'altar major de l'Església de Santa Anna dels pares escolapis, l'escultura que presideix la plaça de darrere l'Ajuntament, o l'esvelta figura del mataroní Josep Puig i Cadafalch, situada en una de les entrades del Parc Central. I, fora de la ciutat, obres com el monumental sant Josep de Calassanç, de la façana del temple de la Sagrada Família a Barcelona. Darrerament, ha fet una trinitat per a la restauració de la derruïda capella del mateix nom, del monestir benedictí de Sant Miquel de Cuixà.



Tot plegat, l'ha fet mereixedor de la Creu de Sant Jordi per part del Govern de la Generalitat i, actualment, l'Ajuntament d'Òrrius, localitat on s'ha afincat definitivament, està aixecant un museu de nova planta, on ubicar i perpetuar la seva obra.

De tant en tant, ens sorprèn amb obres com la que presentem, *Mitges, bragues i samarretes*, en què juga amb l'artista i l'home que ha treballat el punt, i on deixa constància als seus laterals, amb tinta xinesa, del cens d'afiliats al Gremi durant els anys seixanta, època en la qual ell també n'era membre.

Foto Salvador Lladó.

NOTÍCIES

OBERTURA DE LA NOSTRA SEU

Des del passat mes de desembre, els dijous feiners, a la tarda, continuen venint persones interessades a veure el nostre fons museístic. Les visites, guiades, s'inicien amb la projecció d'una interessant pel·lícula, de deu minuts de durada, que mostra als visitants el treball que, durant tantes dècades, es va anar desenvolupant a les fàbriques mataronines, abans d'arribar als processos moderns de producció.

Destaquem la presència de diversos grups d'associacions de veïns, de casals i d'entitats, que estan interessats a fer la visita a hores convingudes.

COMISSIÓ DE LA MEMÒRIA HISTÒRICA

Els membres d'aquesta comissió varen celebrar una reunió especial a la nostra seu social, el passat 18 de gener. Aprofitaren per visitar les nostres instal·lacions i estudiar una

part important del nostre fons històric, concretament el del període de 1930 a 1939, que actualment vénen treballant.

ALTRES

A finals d'any, Televisió de Mataró va projectar un reportatge sobre Can Marfà, en el qual va col·laborar la nostra Fundació amb una aportació important de documents i fotografies.

L'empresa Manufacturas de la Etiqueta, SL ha repartit el seu calendari de 2006, on es presenta la bateria Roure que tenim instal·lada al Museu.

A l'article «Fons obert als estudiosos» del nostre Butlletí núm. 14, hem d'afegir el treball d'Enric Jiménez i Palma, de 6è D de l'IES Alexandre Satorras, amb el títol *Del fil i l'agulla al robot*, fet gràcies a la nostra intervenció i a la bona disposició de l'empresa Centro Textil Massana, SA.

NOUS INGRESSOS

MAQUINÀRIA

Enric Michelena, de Calella, ens ha cedit unes màquines Mauserlock, overlock i de cosir etiquetes.

Del Casal de la Gent Gran del Parc hem rebut dues màquines antigues de tallar i un lot de capsos.

De les germanes Masiques, de Vilassar de Dalt, una premsa procedent del segle XVII, la més antiga de què disposem, que hem restaurat.

FONS D'ART

Imma Banet i Illa ens ha regalat un bonic oli que representa una flor de cotó.

DOCUMENTS

Una llibreta de setmanal de la secció de bateries, de l'any 1961, procedent d'una antiga empleada de Can Marfà.

DIVERSOS

Montserrat Tenas, vídua de Pruna, ens ha donat una bonica composició fotogràfica de l'empresa, i Rosa Plana i Crusat, una màquina antiga d'escriure amb doble teclat.

El mes de març passat es van traslladar als nostres magatzems els antics despatxos de Manufacturas Antonio

Gassol SA, que, per voluntat dels propietaris, la família Sanfeliu, es varen cedir a la Fundació. Com que es tractava de mobiliari inclòs en el Catàleg de Béns del Patrimoni Arquitectònic de Mataró, s'havia de preservar; i, en un escrit de 15 de juliol de 2004, se'ns en feia donació.

No cal dir que el seu trasllat, a banda de ser feina que estava fora del nostre abast, corresponia fer-lo a personal especialitzat, i les deliberacions entre l'antiga propietat, la nova i l'Ajuntament han estat llargues i laborioses.

